

NEATMEZGAMASIS MAZGAS

SALTOJO KARO EPIZODAS AR ISTORINIS POSŪKIS?

Sveicarijos laikraščio „Basler Nachrichten“ vedamasis straipsnis, parašytas min. S. Lozoraičio.

Viena ypatybių, pažymintį viršūnių konferenciją, kuri susirinko Paryžiuje gegužės 16 dieną, yra ta, kad jos paruošimas buvo labai ilgas. Jis buvo pradėtas tuoj po sovietų ultimatumo Berlyno klausimu 1958 m. lapkričio 27 dienos, tai yra, prieš beveik 17 mėnesių. Per tą laiką kiekvienas vyriausias Vakarų didžiųjų valstybių atstovas yra turėjęs su Chruščiovu išsamių pasikalbėjimų — britų premjeras Macmillanas Maskvoje, Prezidentas Eisenhoweris ir Prezidentas de Gaulle Chruščiovui besilankant Jungtinėse Valstybėse ir Prancūzijoje. Tokių ilgų paruošiamųjų derybų būtų pakakę, kad su bet kurio normalio partnerio visos svarstybinės problemos būtų išspręstos ir kad viršūnių konferencijai teliktų formalus uždavinys priimti sutarτους sprendimus. Bet šiuo atsitikimu padėtis yra kitokia.

Nežiūrint visų didelių pastangų, kurių Vakarai yra padarę, siekdami paveikti sovietų vyriausybę sutvarkyti bent dalį spęstųjų klausimų, būtent, Berlyno laisvės apsaugojimą, Vokietijos suvienijimą ir nusiginklavimą, — Chruščiovas griežtai laikosi savo pirmųjų reikalavimų. Šiandien jį siekia tebe reikalauja sąjunginių kariuomenės dalinių pašalinimo iš Vakarų Berlyno, įsteigimo tenai „laisvojo miesto“ ir taikos sutarties sudarymo su vadinamąja Vokietijos demokratine respublika. Net nusiginklavimo klausimu sovietų vyriausybė nėra padariusi mažiausio žingsnio priartinti prie Vakarų išmintingų pasiūlymų. 10 valstybių nusiginklavimo konferencija, suaukta, kaip žinoma, viršūnių konferencijos darbams palengvinti, po kelių savaitių bergždžių derybų su sovietais bus atidėta... tam, kad nekludytų viršūnių konferencijos darbų.

Prie šito Vakarų didžiosioms valstybėms nepalankaus balanso prisideda dar ta aplinkybė, kad, bėruošiant Paryžiaus konferenciją, Chruščiovas plačiausiai išnaudojo savo atsilankymus Jungtinėse Valstybėse ir Prancūzijoje atvirai ir be atodairis varyti propagandai už sovietų santvarką bei komunizmą. Sovietų Sąjungos komunistų partijos pirmasis sekretorius ir vyriausybės pirmininkas galėjo juo lengviau atlikti tą propagandos akciją, kad jo šeiminkai, matoma, laikydami „senosios“ diplomatinės taisyklės, dažniausiai nereagavo į tuos sovietinio svečio išsišokimus.

Šiomis aplinkybėmis visiškai suprantama, kad Chruščiovas pakartotinai pasiskė esąs viršūnių konferencijos paruošimu patenkinatas. Daug mažiau yra suprantamas tas faktas, kad tam tikroje Vakarų politinių sferų ir viešosios nuomonės dalyje vis dar girdima paguodžiančių lūkesčių, esą, nežiūrint ligšiolinės nesukalbos sovietų laikysenos, jie vis dėlto, gal būt, turi paruošti viršūnių konferencijai kažkokių malonių staigmenų, nuolaidų.

Bet tuos optimistinius lūkesčius užginčija tiek kietai užsispyrusi Chruščiovo laikysena, tiek ypač visa agresyvi politika, kurią sovietai veda Vakarų atžvilgiu nuo pat bolsėvikų revoliucijos laikų. Per 40 metų, praėjusių nuo smurtu įvykdyto sovietų valstybės įsteigimo, nebuvo galima išspręsti derybų keliu su sovietais nė vieno pagrindinio saugumo ar teisingumo klausimo. Jeigu šiam konstatavimui paremti iš viso dar reikalinga ypatingų įrodymų, tai pakanka prisiminti du dalykus, būtent, kad šiandieną Europoje sovietai tebestovi ant Elbės upės ir Adrijos jūros — Albanijoje — krantų ir kad viršūnių konferencijai tenka užsiimti tokiais klausimais, kaip didelės — vokiečių — tautos suvienijimas ir 2 milijonų berlyniečių laisvė, kuriai gresia didelės pavojus iš sovietų pusės.

Kiekvienu atveju tačiau būtų didelė iliuzija laukti, kad vienoje ar keliose viršūnių konferencijose būtų pasiekta tai, ko nebuvo galima pasiekti 40 metų bėgyje, būtent, paversti Sovietų Sąjungą normaliu tarptautinės bendruomenės nariu ir privesti ją gerbti tos bendruomenės teisinius bei moralinius principus. Todėl civilizotas pasaulis turi apsispręsti su mintimi, kad šaltasis karas, kurį sovietai pradėjo ir tęsia prieš Vakarų, eis toliau.

Šaltasis karas, dėl kurio Chruščiovas kelia dabar tiek triukšmo, kaltindamas Vakarų jį vedant, yra pačių sovietų išradimas.

Jie jį pradėjo 1918 metų pradžioje karo pailaubę su Vokietija Lietuvių Brastoje, kada sovietų vyriausybė per Trockį paskelbė ir įvedė tarptautinę politiką žinomąjį šūkį „Nei karas, nei taika“. Dėl savo ideologijos bei interesų sovietų valstybė negali atsiskirti šaltojo karo. Jis yra vienintelė sovietų pripažįstamoji tarptautinės „taikingos koegzistencijos“ forma. Ir viršūnių konferencija tėra sovietams vienas jų šaltojo karo ofensyvos etapas.

Kai dėl Vakarų, tai Paryžiaus konferencija — nežiūrint visų ligšiolinių neigiamų aplinkybių — yra Vakarams didelė istorinė proga apginti bei vykdyti tiems teisės ir teisingumo dėsniams, nuo kurių priklauso žmonių ateitis. Žmonijai nėra pavojingos atominės bombos ir raketos, kuriomis Sovietų Sąjunga jai grasina, nes Vakarai turi pakankamai priemonių sulaukyti sovietams nuo tų ginklų pavartojimo. Tikrajį pavojų Vakarams sudaro kas kita, būtent, atkaklios sovietų pastangos suparalizuoti Vakaruose teisės bei politinės moralės pajautimą. Tačiau šioje kovoje Vakarai turi tinkamą, pakankamą ginklą prieš sovietinę politinę ofensyvą. Tas ginklas yra sovietų pavergtųjų tautų, prie ku-

rių priklauso žymi vokiečių tautos dalis, laisvės atstatymo byla.

Vokietijos suvienijimas, tai yra, Rytų Vokietijos išvadavimo iš sovietų priespaudos klausimas yra, be jokio mažiausio abejojimo, neatmezgamai susietas su visų Centro ir Rytų Europos pavergtųjų kraštų išlaisvinimu. Nėra jokio pagrindo manyti, kad būtų galima išspręsti Vokietijos klausimą, paliekant kitą neišspręstą. Vakarai negali šio ryšio dešimtimis metų ignoruoti ir privalo galop padaryti tinkamas išvadas. Juk ligi trečdalis Europos tebėra sovietų vergijoje, neįmanoma pataisyti bendrą pasaulio padėtį ir patikrinti jo laisvę. Jeigu demokratinės didžiosios valstybės iškels Paryžiuje sovietų pavergtųjų tautų apsisprendimo teisės ir laisvės sugrąžinimo problemą, jeigu jos tai padarys taip pat atvirai ir griežtai, kaip Sovietų Sąjunga siekia sunaikinti Vakarų Berlyno laisvę ir padaryti pastovią komunistinę vergiją sovietų okupuotoje Vokietijos dalyje, — Viršūnių konferencija iš šaltojo karo epizodo galės pavirsti istoriniu posūkiu sovietų sukrėtosios tarptautinės santvarkos atstatyme.

Septynios DIENOS

LEKTUVAS TIES SVERDLOVSKU

Gegužės 1 d. Chruščiovo įsakymu buvo raketa pašautas prie Sverdlovsko, 1250 mylių Rusijos gilumoje, iš Turkijos atskridęs amerikiečių lėktuvas.

Amerikiečiai iš pradžių paskelbė, kad tai bus buvęs civilinis lėktuvas, kuriam pavesta tyrinėti oro sąlygas, — oro trūkdamas lakūnas būsias apsaugęs ir automatinis pilotas nugabenęs lėktuvą.

Vėliau Chruščiovas paskelbė naują duomenį, kad lakūnas gyvas, kad rasta kamera su nufotografuotomis raketų bazėmis, ir prez. Eisenhoweris patvirtino pareiškimą, kuriame sakoma, kad galimas dalykas, jog tuo lėktuvu buvo skrista gauti informacijų iš už geležinės uždangos.

Lakūnas turėjęs nuodų, bet nepasinaudojęs jais. Paspaudus mygtuką, lakūnas turėjo būti išmestas iš sėdynės, o lėktuvas susprogti. Bet lakūnas iššoko su parašutu, ir nežinoma, ar tas mygtukas neveikė, ar lakūnas pabijojo, kad susprogtis lėktuvo dalys nesužeistų jį.

Toks skridimas esąs nebe pirmas (lėtvai specialūs — maži, dideliais sparnais, skrenda labai aukštai, kad naikintuvai ne pasiektų, ir gali laikytis, kai sustabdomas motoras; nudažyti žydrą spalva). Prezidentas apie tokius skraidymus nežinojęs.

NAUJAS PREZIDENTAS

Aukšč. Tarybos suvažiavime marš. Voro šilovas pasiprašė dėl menkos sveikatos atleisti jį iš Aukšč. Tarybos pirmininko-prezidento pareigų. Jam jau 79 metai. Didžiųjų valymų metais jis pareiškė esąs už Sta liną ir padėjo anam nugalaboti daug aukštųjų karių, pradedant marš. Tuchačevskiu (pats jis daugiausiai pasireiškė pilietinio karo metu).

Chruščiovas parėmė jo prašymą, pavadi no jį ištikimu partijos sūnum, išbučiavo jį ir pasiūlė jam suteikti Lenino ordina, kūjo ir piauauto aukštinį medalį ir socialistinio darbo didvyrio medalį.

Jo vieton išrinktas Leonardas Brežnev as, 53 m. amžiaus, partijos sekretorius, ištikimas Chruščiovui, buvęs su juo Ukrainoje, tvarkęs „Chruščiovo dirvonus“ Kazachstane.

PRINCESES VESTUVĖS

D. Britanijoje iškilmingai buvo atšvęstos princesės Margaretos vestuvės su Anthony Armstrong-Jones.

Jaunavedžiai išplaukė karalienės laivu „Britannia“ į Karibų jūrą.

PIETŲ AFRIKA LAIKOSI SAVO

Atvažiavęs į karalijos ministerių pirmi ninkų konferenciją Pietų Afrikos atstovas pareiškė spaudai, kad apartheid — negrų išskyrimas yra moraliai teisingas, juo vyriausybė laikysis savo politikos ir viskas išpūsta spaudos.

Azijos ir Afrikos kraštus tas pareiškimas sujudino.

SOKOLOVSKIS PASITRAUKĖS

Iš Maskvos ateina žinios, kad sovietų kariuomenės vadas Sokolovskis pastaruoju metu sirgęs ir pasitraukęs jau iš pareigų.

Jį pakeičias marš. Zacharovas.

GRAŽINTAS PAGROBTASIS

Kipro salos opozicijos laikraščio redaktorius Pharmakides, kurį buvo pagrobę teroristai, surastas uoloje surištas netoli Nicosia miesto.

Būdinga, kad šis senas žmogus, pabuvęs 11 dienų nelaisvėje, geru žodžiu mini savo grobikus.

RIAUSĖS DEL KALBOS

Indijoje yra 15 kalbų ir apie 180 tarmių. Dėl to buvo nusistatyta pagal kalbas sudaryti atskiras valstybes, ir tuo pagrindu jau sudaryta 14 valstybių.

Didžiausi sunkumai kilo Bombėjaus valstybėje, kurioje yra 16 milijonų kalbančių Gujarati ir 26 mil. — Marathi. Jau buvo paskirta, kas kam priklausio, bet Vidurba sritis pradėjo reikalauti sau atskiros valstybės, o Punjab sikai — sau Sikistano.

PASKUTINĖS IMPERIJS DIENOS

Daugumas Britų kolonijų 1960-61 metais gauna savivaldą ar nepriklausomybę.

Tokios teritorijos yra Sierra Leone, Nigerija, S. Cameroons, Centrinės Afrikos Federacija, Kenija, Tanganika, Uganda, Somalija, Zanzibaras, Vakarų Indijos Federacija, Britų Guiana, Britų Hondūras (i kurį žiūri ir dalis lietuvių) ir Kipras.

11 METŲ MIRTIES KAMEROJE

Dujų kameroje buvo nužudytas amerikietis Chessman, kuris jau daugiau kaip prieš 11 metų buvo nuteistas mirti už žmonių grobimą ir plėšimą. Mirties bausmė jam buvo atidėta 8 kartus.

Jo mirtis sujudino mirties bausmės priešus. Pats stipriausias argumentas bene bus tas, kad nužudytas buvo jau kitas žmogus, o ne tas, kuris buvo nuteistas (kalėjime jis parašė 4 knygas ir išėjo teisės mokslus).

DULKIŲ DEBESYS

Didžiąją dalį Rumunijos, Bulgarijos, rytų Slovakijos, Vengrijos ir rytinės Jugoslavijos užnešė dulksės. Tai pakenks laukams. Vėjas dukles užnešė nuo Kaukazo.

Vietiniai žmonės, pro dulkių debesis kartais nematydami saulės, spėjo, kad jau ateina pasaulio galas.

ITALAI APIE LIETUVĄ

Plačiai paplitęs Italų aktualijų savaitraštis „Il Tempo“ 16 nr. išspausdino savo pasiūstos korespondentės Vandos Gawronskos įdomų ir objektyvų pranešimą iš Vilniaus apie Lietuvos ir Latvijos religinį gyvenimą, apie pokalbius su Rygos vyskupu Strods ir Vilniaus vysk. Julijonu Steponavičiumi. Pranešimas užima 5 puslapius, kurių per 3 skirti Lietuvai. Iš Vilniaus įdėtos 5 nuotraukos: vysk. Steponavičiaus, kulto komisaro Justo Ruglenio, šv. Mikalojaus bažnyčia pamaldų metu iš lauko ir vidaus su netilpsančiais žmonėmis ir šv. Mykolo bažnyčios vidus, kur dabar įrengta namų ruošos, išviečių, vonių indų paroda. Panašų platų žurnalisto Ettore della Giovanna pranešimą iš Vilniaus davė vienas didžiųjų dienraščių „Il Tempo“ 90 ir kituose numeriuose.

Mirė Vyskupas Vincentas Padolskis

Pereitą savaitę — gegužės 6 d., penktadienį. Romoje. Šv. Kazimiero Lietuvių Kolegijoje, po trumpos ligos mirė J. E. Vyskupas Vincentas Padolskis.

Jis buvo gimęs 1904 m. balandžio mėn. 21 d. Virbalyje. Į kunigus buvo įšventintas 1927 m. rugpjūčio 21 d. Popiežiaus Pijaus XII buvo pakeltas į vyskupus ir juo kon-

sekuotas 1940 m. rugpjūčio 4 d. Buvo Vilkauskio vyskupo koadiutoriumi, o po šio karo — Šv. Kazimiero Lietuvių Kolegijos Romoje Prases - Prezidentu. Mokslo srityje buvo teologijos Doktoras. Šv. Rašto Licenzijatas ir Filosofijos Doktoras.

Palaidotas gegužės 9 d. Romos Campo Verano kapinėse.

PAINIOJASI KAUNE JELEKTRINTA PROPAGANDA

Paleidžiant Nemunu elektrinę ties Kaunu pilnu pajėgumu, buvo pranešta, kad jėgainė jau pagaminusi 72 milijonus kilovatvalandžių energijos, ir kadangi ta energija gauta Nemuno jėgos pagalba, tai sutaupta 43.000 tonų kuro, kurį būtų tekę sudeginti (ir atgabenti), jeigu jėgainė būtų šiluminė. Tad koks didelis laimėjimas gaminti elektros energiją vandens jėga, kuri pati ateina, už kurią nereikia mokėti ir kurios nepristig, jei neįvyks kokia nepaprasta gamtos katastrofa.

Bet čia pat buvo paskelbta, kad partija (ne Lietuvoje, o Maskvoje) nutarė statyti Kaune šiluminę jėgainę, kuri būslanti vie nuolika kartų galingsnė už naują Nemuno jėgainę. Šiuo atveju jau niekas neskaičiuoja, kiek kuro naujoji jėgainė nesutautų.

Panašiai vyksta propaganda ir mokymosi reikalais. Anksčiau mokslo metams baigiantis būdavo iškeliamas jaunimo laimė, kai baigęs vidurines mokyklas jis turis atviras duris į aukštusius mokslus. Ne taip, esą, kaip „buržuaziniams laikais“, kada būdavo kalbama apie inteligentijos perteklių, apie inteligentijos bedarbius, apie neapsimo kėjimą eiti į aukštusius mokslus, apie reikalą jaunimui eiti į „praktiškus užsiėmimus“. Toks „buržuazinių laikų nepalankumas jaunimo siekimui į aukštąjį mokslą“ būdavo ne tik smėrkiamas, bet net išjuokiamas.

Dabar viskas pasikeitė, ir mokslo metams besibaigiant spauda ir radijas tik ir skelbia vidurines mokyklas baigiančių jaunuolių džiūgavimus apie nepaprastą laimę eiti iš vidurinės mokyklos į „gamybos darbus“, tai yra į dirbtuves arba į kolchozus — arti, mėslo vežti, kiaulių šerti, karvių melžti. Šiluvos vidurinės mokyklos baigiamoji klasė (tik 13 mergaičių) ištais paskelbta herojėmis, nes visos tos mergaitės pasiskelbė pasiliksiančios dirbti vietiniame kolchoze, jokių aukštesnių mokslų tuo tarpu nesieksiančios. Tai yra daug atštrėns inteligentinio darbo stokos reiškiniai, negu kada nors yra buvę Lietuvoje „buržuaziniams“ laikais. Skirtumas tačiau tas, kad ano meto stoka dabartiniams propagandistams — blygė, o dabartinio — laimė. (LNA)

RUSAI LIETUVOJE NEBESIMOKO LIETUVISKAI

Ne kartą Lietuvoje buvo beužeinanti banga reikalavimų, kad čia įsitaisę rusai turi išmokyti ir vietinės kalbos. Tačiau galų gale prieita išvados, kad tokie reikalavimai yra su „proletarinu internacionalizmu“ nesuderinamos „buržuazinio nacionalizmo“ tendencijos. Plačiau pradėta varto-

ti ir rusų kalba viešumoje. Pirmą tokiais reikalavimais buvo stengiamasi ruziškai pasakyti kalbą išversti, bet paskui emė nebevertsti. Lietuvoje jau visi privalo suprasti rusiškai.

Nemuno elektrinės paskutinės turbinos paleidimo iškilimėse buvo 10 kalbėtojų. Penki iš jų kalbėjo rusiškai. Vienas iš rusiškai kalbėjusiųjų buvo pats statybos viršininkas Luchniovas, prieš puspenktį metų atvykęs Lietuvon, čia pastoviai išsikūręs ir liekąs dar mažiausiai penkiems metams, ligi pastatys didžiąją šiluminę elektros jėgainę. Vis dėlto lietuviškai nesimokė ir matyt, nesimokys. Kitas rusiškai kalbėjęs buvo Šarkovas, Sniečkaus antrininkas ar gal ir jo prižiūrėtojas, Maskvos akys ir aušys Lietuvoje. Reikšmingiausia tačiau, kad rusiškai kalbėjo ir partijos sekretorius Manišis, lietuvis iš kilmės. (LNA)

PASAULYJE

— Finalines futbolo rungtynes dėl taurės D. Britanijoje laimėjo Wolverhamptono komanda.

— Meksikoje paleistas iš kalėjimo žmogus, kuris nužudė Trockį.

— Pasirašyta sutartis, pagal kurią Amerika pasiųs Indijai 1500 laivų kviečių ir ryžių (17 mil. tonų) per 4 metus.

— Amerikietis Pritchard pralaimėjo bylą ir negavo 447.000 svarų, kurių jis reikalavo iš tabako firmos, nes 30 metų rūkė jos cigaretes ir gavo plaučių vėžį.

— Britai pakėlė atlyginimus universitetų dėstytojams.

— V. Vokietijos ir Prancūzijos krašto apsaugos ministeriai principė sutarė, kad Vokietija galės pasinaudoti Prancūzijos teritorija karinio apmokymo, bandymų reikalams, kariniams sandėliams.

— Atsistatydino V. Vokietijos ministeris pabėgėlių reikalams prof. Oberlaender.

— Lenino taikos premijas sovietai paskyrė Amerikos pramonininkui milijonierui Cyras Eaton, Indonezijos prezidentui Sukarno ir irakiečiui Aziz Sharif.

— Princesės Margaretos vestuvių metu Londone žmonių minias tvarkė 7000 policininkų.

— Galutiniais duomenimis Korėjos riaušių metu žuvo 172, ligoninėse sužeistų yra 523, gydomų ne ligoninėse 4370.

— Dėl streikų V. Vokietijoje 1957 m. buvo sugaišta 2.388.000 darbo valandų, 1958 m. 712.000, 1959 m. 62.000. D. Britanijoje 1957 m. 8.412.000, 1958 m. 3.466.000, 1959 m. 5.251.000. (V. Vokietija turi gyven tojų 52 mil., iš jų dirbančiųjų 20 mil.). D. Britanijoje 51.680.000 gyventojų, 21.870.000 dirbančiųjų.)

— Pietų Afrikoje areštuota jau daugiau kaip 18.000 afrikiečių.

Anglijos Skautų Vadui

KAZIUI VAITKEVIČIUI

mirus.

Jo mylimai žmonai gilia užuojauta reiškia

Londono šv. Onos Moterų Draugija

TARPTAUTINIS EUCHARISTINIS KONGRESAS

Palengva didysis Pasaulinis Eucharistinis Kongresas artėja. Jo bendroji programa jau plačiai buvo paskelbta ir lietuviškoje spaudoje (J. Medaičio), nors dar ji nėra galutinė. Jau yra įvykę pasikeitimai. Iš tų pasikeitimų vienas ypač nemalonus sovietų pavergtų tautų tikintiesiems, žinoma, ir mums, lietuviams, tai pamaldos už Tyliąją Bažnyčią (buvo numatytos VIII. 4), kuriose pavergtosios tautos būtų giedojusios savo kraštų giesmes savo kalba ir dalyvavusios organizuotai. Jos neįvyks. Kongreso vadovybė šitą pakeitimą pagrindė pastangomis išjungti kiekvieną, kad ir mažiausią, politinį aspektą ir ribotis tik grynai religiniais motyvais. Išjungdami mi nėtąjį „politinį“ atspalvį, kongreso rengėjai tikisi susilaukti daugiau dalyvių iš už geležinės uždangos ir apsaugoti juos nuo sovietų priekabų ar net teroro. Kiek šitokia rengėjų taktika yra pagrįsta, mes tai pamatysime tik vėliau, tačiau dabar ji sukelia mums daug abejonių ir net nepasitenkinimo.

Lietuvių programa taipgi jau paruošta, nors taip pat dar ne galutinė. Pasaulinio Euchar. Kongreso lietuvių grupės rengimo komitetas su bendradarbiais neseniai Miunchene turėjo antrąjį kongreso reikalams posėdį, kurį pravedė vėl komiteto reikalų vedėjas kun. Dr. J. Aviža. Šiuo kartu buvo plačiau apsvaistyta ir sutarta lietuviškosios grupės programa ir priderinta prie bendrosios programos. Pakeitimų ir papildymų gal dar bus, tačiau šiuo laiku mūsų programa atrodo šitaip:

VII.31 — sekmadienis
Susivaižiavimo diena, be spec. programos. 17 val. šv. Mišios.

VIII.1 — pirmadienis
Anksti rytą išvyka Oberammergauo Kristaus Kančios vaidinimus. Vaidinimų pradžia 8 val., pertrauka — 12-14 val., pabaiga 18 val. Vakare, sugrįžus atgal į Miuncheną, 21 val. skaitytinės šv. Mišios. Ties dalyviai, kurie iš Oberammergauo nevyks, lanko Miuncheno Žymiasias vietas.

VIII.2 — antradienis
Ateitininkų diena. 7 val. išpažintis. 8.30 val. pontifikalinės šv. Mišios, laikomos J. E. Vysk. V. Brizgijo. Pamokslas tema „Ateitininkų jubiliejus“. Maldų intencija: dienos tema: už visų laikų lietuvių — tikėjimo aukas. 11 val. — paskaita. 14 val. — iškilmingas posėdis: a) žodis, b) akademijs, c) meninė dalis.
Tie, kurie ateitininkų programoje nedaulyva, lanko Miuncheno žymiasias vietas. 17 val. 30 min. — bendras visų lietuvių priėmimas - pobūvis, 20 val. — šv. Mišios, suplikacijos (visiems) ir adoracija (vyrams).

VIII.3 — trečiadienis
8 val. — šv. Mišios, skaitytos. Pamokslas. Dienos tema: už visų laikų lietuvių, tėvynės gynėjų. 10 val. — Ateitininkų organizaciniai posėdžiai. 15 val. Miuncheno žymiųjų vietų lankymas grupėmis. 20 val. eisenos į kongreso iškilnių aikštę.

VIII.4 — ketvirtadienis
9 val. pontifikalinės šv. Mišios, laiko J. E. vysk. V. Padolskis. Pamokslas. Dienos tema — už bolševikijoje kenčiančius lietuvius. 14 val. — vyskupai ir prelatai vizituoja liet. senelius.

VIII.5 — penktadienis
9 val. pontifikalinės šv. Mišios, laiko J. E. V. Brizgys. Pamokslas. Dienos tema — už visą pasaulio lietuvių jaunimą. 14 val. — parodų ir meno namų lankymas. 20 val. — renkamasi kongreso iškilnių aikštę.

VIII.6 — šeštadienis
9 val. pontifikalinės šv. Mišios, laiko vysk. V. Padolskis. Pamokslas. Dienos tema: a) už visą lietuvių tautą, b) Euchar. Kristus — mūsų tautos stiprybė ir jėga. 11 val. — lietuvių jaunimas eina į kongreso iškilnių aikštę (Jaunimo valandėlė). 19.15 val. — visi eina į kongreso iškilnių aikštę.

Jau ilgas laikas, kaip mes patarnaujame jums. Ar jūs patenkinti mūsų patarnavimu? Mes manome, kad taip. Antraip jūs nesistumėte mums savo užsakymų. Tai šia proga norim tik priminti jums, kad įvairias vaistų rūšis jūs galite užsisakyti tiesiog iš vaistinės, o taip pat ir daugelį kitų eksportinės kokybės dalykų ir žemomis kainomis per:

Acton Pharmacy (EXPORT) LTD. 24, CHURCH ROAD, LONDON, W.3. Tel. ACORn 0712

Prašom parašyti ir prašyti kainoraščių. Informacija ir patarimai lietuvių kalba teikiama nemokamai.

LIETUVIŲ PROGRAMA

VIII.7 — sekmadienis
7.30 val. — šv. Mišios. 9 val. visi eina į kongreso iškilnių aikštę. Atsiveikinimas. Kiekvieną dieną, šalia lietuviškų temų ir maldos intencijų, bus liečiamos ir pagrindinės — kongreso bendrosios. Lietuviškoji programa įterpta taip, kad lietuvių grupė galėtų dalyvauti ir visoje svarbiausioje bendroje kongreso programoje.

Lietuvių grupę turimoje vietoje Miuncheno centre nakvynė ir maistas parai kai nuos apie 10 vokiškų markių. Vietos yra maždaug 600 žmonių, tik vargiai lietuvių tiek susirinks. Mūsų grupės rengėjai apgalvestauja, kad iki šiol lietuviai, kurie kongrese žada dalyvauti, nesiskubina užsi registruoti. Jau artimu laiku reikia pranešti tik vyr. kongreso komitetui, kiek patalpų bus sunaudota, kiek liks laisvų. Kad šitai būtų galima tiksliai pranešti „prašomi lietuviai visame pasaulyje, kurie kongrese žada dalyvauti grupelėmis ar pavieniui, kuo skubiau pranešti apie dalyvavimą per savo parapijos kunigus ar tiesiog betarpiai lietuviškos grupės komitetui tokiu adresu: Rev. Dr. J. Aviža, Muenchen 2, Unterer Anger 17/I, Vak. Vokietija. Dar kartą pabrėžtina, kad užsiregistruoti yra svarbu ir skubu, nes pirmą kartą pranešti negauti patogių patalpų. Tai liečia ir Vokietijos lietuvius.

Taip pat svarbu pranešti, kas nori dalyvauti Oberammergauo Kristaus Kančios vaidinimuose. Yra gauta 200 bilietų (visi rūpiūčio pirmą dieną). Pavėlavusieji pranešti bilietų negaus.

ARBA - ARBA

J. Gutauskas

Kalbėti apie visos Vakarų Europos inteligentijos politinį credo negalima. Ši inteligentija nėra subndaravardikinta taip, kaip „kuriamojo socializmo kraštų“ inteligentija. O vis dėlto yra viena ypatybė, skirianti beveik visus Vakarų Europos intelektualus: mūsų dienų Vakarų Europos inteligentija beveik visa yra pacifistinė. Jos pacifizmas kartais ramus, nuosaikus, kartais isteriškas, bet nebūti pacifistas Vakarų Europoje yra laikoma beveik nusižengimu.

Sunku pasakyti, ar visos šios pamaldžios sielos, be perstoimo kalbančios apie taiką, taip ir tiki, kad karai galima atsaukti tik vienu įsakymu iš viršaus. Gal būt, ir netiki, bet pasakyti priešingai niekuomet nepasiryžta. Toksai dvasinis klimatas ir tokie mados reikalavimai. Juoktis iš to netenka. Atominės ir vandenilinės bombos — tai tikrai toksai baisus daiktas, kad nenoromis tenka pasibaistėti ir griebtis už kiekvieno šiaudelio. Bet čia netyčia kykla klausimas: kas geriau — ar mirt baidia mirtimi, bet mirt laisvam, ar likti gyventi vergu?

„Geriau tapti raudonu, negu mirusiu“, paskelbė britų filosofas Bertran Russel, ir su tuo šūkiu sutiko daugumas Europos intelektualų. Tiesa, raudonas šis žmonės kol kas netapo ir kol kas jie gyvena viltimi, kad galima kaip nors nepastebimai praprukti tarp karo Scillos ir komunistinio pavergimo Charibidos. Bet tai jau detalė. Svarbiausia gi — Vakarų Europos politinis klimatas iš žmogaus reikalauja tikėjimo, kad viskas savaime susiklotų, kad Chruščiovas irgi žmogus ir, vadinasi, su juo galima susitarti, ir kad kiekvienas karininkas yra ne kas kitas, kaip karo kurs tyimas. „Politika iš pozicijos jėgos“ yra karo kūrystas, bet politika iš pozicijos jėgos vadinasi kiekvienas mėginamas kalbėti su komunistais ne pataikavimo ir pribalbinėjimo kalba, bet alternatyvos pastatymu ir ultimatumu: arba - arba.

Dar pakartojau: didelė šių žmonių dauguma ne kokie komunistai, apie komunizmą jie turi miglotą supratimą ir tuo tik užimti, kad globoja žmonių nuo trečiojo pasaulinio karo grėsmės. Jie paprastai išvaizduoja, kad tegu tik Vakarai pasako Chruščiovui šurkštų žodį, ir tas tuojau pradės mosuoti atominėm ir vandenilinėm bombom.

NAUJAI GAUTA:

Pėteraičio — Liet.-Anglų žodynas — 50 šil. Prof. Maceina — Didžioji Padėjėja — 22 š. J. Švaistas — Jo sužadėtinė — 29 šil. 4 p. (prem. romanas). T. Žiūraitis — Skelb žodį — 14 š. 8 p. Lietuvos Sporto Dešimtmetis — 10 š. 6 p. T. Žiūraitis — Žodis ir gyvenimas — 19.8. Tautos praeitis — žurnalas — 22 šil. Kun. Danielius — Mišų paslaptis — 14.8. Brentano — Kristaus kančia — 22 šil. Marija, gelbėk mus — Sibire ranka parašyta maldaknygė — 7 šil. 4 p. Liet. plokštelės, maldaknygės, žurnalai.

R a š y t i : DAINORA, 49, Thornton Ave., London, W.4. Kainos pažymėtos su persiuntimu. Prašau pasirinkti.

Amžinybėn iškeliavus Kaziu Vaitkevičium

Liūdna žinia gedulo varpams pradėjo skliti iš Derby aną pirmadienio vakarą, pranešdama, kad netikėtai, staiga mirė Kazys Vaitkevičius. Nors mirtis yra taip tikra kaip rytojaus diena, taip neišvengiama kaip naktis po dienos, bet kaip supurtu artimuosius, kai apsilanko staiga, amžinybėn išsivesdama mylimą asmenį, dar gi pačiame jėgų stiprume. Dar prieš porą dienų — šeštadienio vakarą, Brolis Kazys su savo skautais Bradfordė pravedė šv. Jurgio — Skautų dangiškojo globėjo minėjimą. Kaip visuomet buvo geros nuotaikos su jam įprastu giedriu šypsniu lūpose. Pirmadienį, baigęs savo pamainą darbovietėje, pasijuto negerai. Vienas iš bendradarbių parvežė automobiliu jį į namus. Jautėsi vis silpniau. Dar pats pasiskambino telefonu į ligoninę, prašydamas ambulanso. Gydytojai konstatavo trombozę. Ligoninės kapelionas aprūpino paskutiniaisiais ligonių sakramentais ir mielasis Kazys už valandos iškeliavo amžinybėn.

Vyresniojo Skautininko Kazio Vaitkevičiaus mirtimi Anglijos lietuvių skautai neteko ne vien savo vyresniojo Brolio, ne vien tik savo Rajono Vado, bet savo tikrojo Tėvo. Jaunimo tarpe Brolis Kazys buvo

ATVEŽE KANADON VILNIUJE GAMINTĄJĄ FILMĄ

Maskvinės kultūros ministerijos filmų gamybos valdybos viršininkas nusprendė, kad Vilniuje gamintasis filmas „Adomas nori būti žmogum“ tinka rodyti Kanadoje įvykstančiame filmų festivalyje.

Šis filmas yra pagamintas Vilniuje 1958 metais, pagal V. Sirijos-Giros (L. Giros sūnaus) scenarijų, kuris savo keliu buvo parašytas pagal to paties autoriaus romaną „Buenos Aires“. Romane iš neigiamos pusės vaizduojama emigracijos biuro veikla Kaune, Lietuvos nepriklausomybės laikais, ir iš viso pagal sovietinę liniją „demaskuojamas buržuazinių laikų gyvenimas“. Scenarijus žymiai perdirtas, o režisoriai (Miltinis ir Žalakevičius) savo keliu beveik viską pertvarkė. Filmas tačiau esąs neblogai nusisekęs režisūros, vaidybos ir filmavimo technikos požiūriais, ir pereitą pavasarį jis laimėjo pirmąją vietą Pabaltijy ir Gudijos gamintųjų filmų varžybose, nors dėl to buvo nemaža nepasitenkinimo politiniuose sluoksniuose (norėta labiau iškelti politiškesnį filmą „Julius Janonis“).

Pažymėtina, kad filmo tinkamumą rodyti festivalyje sprendžia ne vilniškė kultūros ministerija (kur ministeris J. Banaitis, o kinofikacijos valdybos viršininkė — ministerio pavaduotoja M. Mėškauskienė, pirmąjį Lietuvos sovietizacijos dienų 1940 m. aktyvieji veikėjai), bet Maskvos ministerija. Aišku, Vilniuje gamintasis filmas festivalyje bus rodomas, kaip Sovietų Sąjungos gaminy.

KALĖDIENĖ JALTOJ MANKSTINA RANKA

Birutė Kalėdienė, ieties metimo pasaulio čempionė, atvelyko savaitgalį dalyvaudama atletikos varžybose Jaltoje ir numetė ietį 52 metrus su 28 centimetrais. Korespondentai džiaugiasi, kad tai nebloga pasarinė pradžia.

Prieš pusantrų metų, laimėdama pasaulio čempionatą, Birutė nusviedė ietį 57 metrus ir 49 centimetrus. Vėlesnėse viešose varžybose jai dar nepavyko dar kartą pasiekti tokį nuotolį.

Pasižymėjęs disko metikas Baltušnikas šiuo metu negalės rimtai sportuoti, nes nesveikuoja.

Leidžia knygas, kurių niekas neskaity

(E) Kaip anksčiau Stalino veikalus leisdavo, kurių niekas neskaitydavo, taip dabar Lietuvoje išleidžiami Chruščiovo kalbų rinkiniai (net 2 tomuose). Rinkinio titulas: „Pasaulis be ginklų — pasaulis be karų“. Tai netik jo kalbos, bet ir kai kurie pasikalbėjimai su spaudos atstovais. Atvykusieji iš Lietuvos ne kartą yra pasakoje, kad gyventojai tokių leidinių neperka, nebent jie yra įpareigoti pirkti. Ir knygynų darbuotojai ne kartą yra viešai prisitarę, kad toji politinė - partinė literatūra visuomenėje neplinta. Net knygų pardavėjai jų kratosi.

Auksiniai medalionai su Vilniaus Švč. Panele — £2.0.0. Auksinės standartinės grandinėlės — £17.6, sunkesnės £210.0. Vedybiniai žiedai ir kt. — Bijou-Jewellers and Watchmakers, 194, North End Rd., London, W.14.

(Užsakydami paštu, prašom rašyti angliškai arba lenkiškai).

taip mėgiamas. Jau vien jo pasirodymas atnešdavo jaukią šilumą. Buvo ramus, sąmojingas. Jiš gi ir pats skauto žodį davė dar savo vaikystėje vos keletai metų pralinkus nuo Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo. Visą laiką tiek Tėvynėje, tiek tremtyje Vokietijoje ir čia Anglijoje organizavo ir auklėjo jaunimą Skautybės idealo tarnybon: Dievui, Tėvynėi, Artimui. Jo redaguojamas Anglijos Rajono žurnalas „Budėkime“, kur jo rūpesčiu puslapius užpildydavo savo rašinėliais ir patys jaunieji, buvo mieliai laukiamas ir skaitomas ne vien tik pačių skautų, bet ir suaugusiųjų. Paskutinisis Velykinis numeris išėjo naujais viršeliais, vedamuoju sveikindamas ir skatindamas „pasipuosti naujais pasiryžimais, naujais norais ir naujais troškimais dirbti lietuviškos skautybės ir savo Tėvynės labui“. Auklėjant lietuviškąjį jaunimą Lietuvos Skautų Sąjungos Brolis Kazys buvo didžiai vertinamas, pakeltas į vyresniojo skautininkus, atžymėtas ir apdovanotas Ordinu už nuopelnus. Savo patyrimu ir savo sugebėjimais skautams jis buvo didelis autoritetas.

Netekome ir našaus visuomenininko. Įvairūs minėjimai tiek Vokietijoje, tiek čia Anglijoje, neapsieidavo be K. Vaitkevičiaus ir jo įdomių paskaitų. Buvo puikiai išsilavęs, plačiai apsiskaitęs. Turėjo lakią vaizduotę. Pats rašydavo scenos vaidinimus, juos režisuodavo ir įvairių švenčių

programą pravedavo su skautų būreliu nuvykęs ir į kurią tolimą koloniją. Jo namai Derbyje buvo ir skautų centras, ir „Budėkime“ redakcija, o taip pat ir lietuviška klebonija. Lietuviškų pamaldų proga atvykęs į Derby visad pas jį gau davau nakvynę. Buvo toks mielas, bičiulis kas, visad besisielojąs jaunimu.

Netekome didžios asmenybės, brangaus lietuvių patrioto, jaunimo auklėtojo. Brolio Kazio atminimas tepaskatina sekti jo pėdomis. Koks gilus tikėjimas trykšta iš jo parašytų eilučių „Budėkime“: „Girdžiu tylų varpų skambėjimą, primenantį Tavo Dieviško Sūnaus Didžiąją Auką, ir juntu Tavo Viešpatie meilę. O, niekuomet, niekuomet nenustok, Visagali, globoti žmonių, nes be Tavęs ir Tavo meilės nebūtų prasmės gyventi šioje žemėje. O varpų skambesys vis dar tebeadi, lyg ramus širdies plakimas, lyg paslaptinai žodžiai, tyliai primenantį Išganytojo gyvenimą. Jo mokslą ir Jo Didžiąją Auką. Jų skambėjimas aidi žmonių širdyse, lyg sąžinės balsas, lyg maloni pagauda ir kaip įspėjimas, kad ta mūsų Išganytojo auka būtų žmonių kaip kelrodis šiame gražiame, bet laikiname gyvenime, ir kurį ateina kaip svečiai paviešėti, o paviešėje išeiname ten, kur pats Didysis Seimininkas spęs apie mūsų elgesį“.

Jis nemirė, bet užmigo Viešpatyje. Kun. P. Daukns

Ten, kur Nemunas banguoja

Tarybinės spaudos ištraukos, kurios aiškios ir be aiškinimų.

Oi nelaimė, ką aš matau — Širdį ver kaip yla: Numylėtoj mano vietoj Gyvena barzdyla. A. Vienaziindys

KĄ DARYTI?

Su tokiu klausimu kreipėsi į mus pilietis Ilarionas Borisovas iš Lazdijų rajono ir papasakojo tokią istoriją.

Norėdams prisiregistruoti Klaipėdos mieste, apeinant nustatytą registracijos tvarką, jis kreipėsi į tūlą Iną Krotovą, kadaiše dirbusią namų valdytoją. Krotova pareikalavo už reikalo sutvarkymą 800 rublių. Gavusi pinigų, Krotova pasikvietė ir pagalbą savo spekuliacijų draugę Evdokiją Livajevą, sėdą ir taksį ir nulėkė į Libartų tarybinį ūkį. Šito ūkio sekretorė Šaulinskaitė už tris šimtus rublių uždėjo reikalingus antspaudus ir priregistravo jį kaip tarybinio ūkio darbininką. Tačiau šia me ūkyje jis ir negalvojo dirbti. Tada E. Livajeva paėmė iš jo dar tūkstantį rublių ir pažadėjo prirašyti Klaipėdos mieste. Po kurio laiko jis sužinojo, kad jį iš tarybinio ūkio išregistravo, o Klaipėdos mieste neprireistravo. Todėl jis ir klausia:

— Ką daryti? Atsakome. — Šiuo atveju nieko nereikia daryti, nes visi žino, kad žiopių sėti nereikia — jie patys dygsta!

N. Sucharevas

Klaipėda.

KUR KREIPTIS?

Gyvenu Kaune, šimaitės gatvėje, privačiame bute. Vykdomasis komitetas jau seniai komunalinį butą žada. Laukiu. Ir štai vieną gražią dieną prasidėjo tokia istorija, kuriai niekaip pabaigos nematyti. Prireikė man pažymėjimo apie gyvenamą plotą ir šeimos sudėtį, pasirašyto namų savininkės ir patvirtinto namų valdybos. Atrodo, kas gali būti paprastesnio ir būtų apie ką čia kalbėti. O kalbėti yra apie ką. Didelį žygius, kuriuos nuveikiau dėl to nelaimingo pažymėjimo, pasistengsiu išdėstyti kuo trumpiau, dėl visa ko sunumeruodamas — kad nesusimaišytų.

- 1. Paprašiau namų savininkę I. Nomeikienę pažymėjimo. Nedavė.
2. Kreipiausi į gatvės komiteto pirmininką B. Blažį. Jis pažymėjimą pasirašė.
3. Prašiau Namų valdybą Nr. 14 pažymėjimą patvirtinti. Atsisakė.
4. Kreipiausi į V mil. skyrių. Nieko nepesiau.
5. Užėjau į „Kauno Tiesos“ redakciją. Patarė kreiptis į Kauno m. Vykdomojo komiteto sekretorių. Sekretorius paaiškino, kad tai ne jo reikalas, ir patarė kreiptis į prokuratūrą.
6. Prokuratūroje paaiškino, kad tai ne jų reikalas, ir patarė kreiptis į miliciją.
7. Vėl kreipiausi į miliciją... paskui į Vet. Akademijos partinio biuro sekretorių... į profsąjungą... ir t.t., ir t.t.
Namų savininkė juokiasi, o aš varstau visokių istaigų duris ir laukiu patarimo, kur dar galima būtų kreiptis?

Doc. L. Grubliauskas Lietuvos Veterinarijos Akademija (LNA)

NUOSPRENDIS MYRIOP

„Kadangi vištos, neatsižvelgiant į standartus, deda pernelyg mažus kiaušinius, kadangi žąsys ne prasmės girksis, kadangi avys, mane pamačiusios, išspoko kaip į aštuntą pasaulio stebuklą, į s a k a u šių niekadėjų fermas likviduoti!“

A. Ptakauskas

„Vienybės“ kolūkiu galva“. Pastaba: Nuosprendis įvykdytas. (Iš „Štuotos“, 1960 m. Nr. 4.)

AR SUNKU ĮSIRENGTI PIRTĮ?

Štai skaitytojo J. Ramonaičio laiškas iš Jurbarko.

— Vasarą nusimaudyti rajone yra kur — čia pat Nemunas. O ką daryti rudenį, žiemą, jei tik rajono centre yra pirtis? — rašo jis.

Ir tikrai, rajono kolūkiuose statoma daug ūkiniu, kultūrinu-buitiniu pastatų. O štai pirtių statyba taip ir liko užmiršta. Ir retai kuriame kolūkyje rasime pirtį. Nė ra jų ir tarybinuose ūkiuose. Smalinių miestelis nemažas: yra čia žemės ūkio mechanizavimo technikumai, vaikų namai, vi durinė mokykla ir t.t. Žodžiu, yra visko, išskyrus pirtį, ir niekam neatina į galvą susirūpinti jos statyba.

Tokia padėtis ne tik Jurbarko. Šakių rajono kolūkiams pasistatyti pirtis tikrai ne problema, o kur jos yra? „Komjaunuolio“ kolūkiu pirmininkas drg. M. Marengolcas šeštadieniais vyksta pirtin į Sakius, o ką daryti kolūkiečiams? Nejaų ir jiems paskaiti pirmininko pavyzdžiu. Panašūs dalykai su pirtimis kolūkiuose Tauragės, Raseinių, Vilkaviškio ir eilėje kitų rajonų.

Kiekvienas iš mūsų jut brangina savo sveikatą, rūpinasi ja. Kas, jei ne švara, geriausia priemonė užkirsti kelią įvairioms ligoms. O čia be pirties jų negalima apsieiti. Tad kodėl šios paprastos tiesos daug kas nesupranta? Ne tiek jau daug lėšų reiktų pirtims pastatyti kiekviename kolūkyje, tarybiname ūkyje, jo skyriuose. O argi bloga būtų nedideles pirtelės pastatyti ir kiekvienoje brigadoje. Drauge kolūkiu pirmininkas, tarybinio ūkio direktoriaus, sės kim, paskačiuokim, ir pamatysim, kad pirtčių įrengimas yra ir labai pigus, ir daug vąrgo nesudarantis dalykas. O kiek jis atneš naudos! Kolūkių valdybos, rajonų ir apylinkių tarybos bei jų vykdomieji komitetai čia turėtų parodyti iniciatyvą, rimtai susirūpinti pirtčių statyba.

Svarbiausias darbo baras keliant sanitarinę-higienos būklę kaime tenka sveikatos apsaugos darbuotojams. Šilutės, Vievio, Ariogalos rajonuose jie jau parodė gražią iniciatyvą. Reiktu, kad Sveikatos apsaugos ministerija pasirūpintų plačiau ją paskleisti. Gydytojo žodis gali būti labai svarus ir įtikinantis kai kuriuos nerangius vadovus, jog pirtis tai ne antraeilis dalykas, kad tai dalis priemonių kovoje už darbo žmonių sveikatingumą kėlimą, kad jas būtina statyti, ir visi bus už tai tik dėkingi.

Tad ir iškelkime šūkį, kad neliktų nė vie no kolūkiu, tarybinio ūkio, brigados be savo pirties! Organizuokime masinį gyventojų judėjimą už sanitarinę kultūrą!

Iš „Tiesos“, 1960.I.21.

Ugninga propaganda

Okupacijos dvidešimtmėčiui Lietuvoje garsinti degtukų fabrikas spausdina net 60 įvairių spalvotų etikečių, kurias lipins ant degtukų dėžučių. Etiketėse bus vaizduojama, kaip Lietuva naudinga ir linksma būti priklausoma nuo „didžiųjų brolių“.

Europos Lietuvių Kronika

SVARAS UŽ KALENDORIŲ

Vladas Karobas už Nidos išleistąjį sieninį kasdien nupiešiamą kalendorių su pasiūlymais atsuntė 20 šilingų.

PRASO ATSLIEPTI, KAS PAZINOJO ALBERTĄ TUPIKĄ

Nelaimingo atsitikimo metu Hanau mieste Vokietijoje buvo sužeistas ir dėl to mirė lietuvis Albertas Tupikas, kilęs nuo Mažeikių.

Jo žmona kreipėsi, prašydama paskelbti, ar jis nebus turėjęs draugų ar pažįstamų, kurie su velioniu bus buvę kariuomenėje. Jei kas atslieptų ir galėtų paliudyti, žmogaus galėtų gauti pensiją.

Jos adresas yra: Frau Marta Tupikas, Hanau, Freigerichtstr. 77.

SEKMINIŲ SĄSKRYDIS LIETUVIŲ SODYBOJE

Kaip jau buvo pranešta, šiais metais, kaip ir visuomet, Lietuvių Sodyboje, DBLS organizuojamas įvyks Sekminių sąskrydis šūkiu: **Aplankykite savo mažąją Lietuvą Didžiojoje Britanijoje per Sekmines!** Mūsų mažoji Lietuva yra labai gražiai gamtos papuoštos Hamshire provincijoje, netoli garsios Devil's Puncho kalvos, kuri anglų labai mėgstama. Tokioje aplinkoje, kuri daugeliu atvejų mums, lietuviams, priema žemaitijos aukštumas ir josios dabas, yra lietuviškoji Sodyba su savo lietuvišku kryžiumi, savu sodu, kurį aukomis užsodinome, ežerėliu, upeliu, o kitoje pusėje kelio miškeliu. Gamta nieko nepagalėjo tai mažajai Lietuvai, kurioje galime daryti, ką norime ir kada norime.

DBLS Valdybos įgaliotas šiam sąskrydžiui organizuoti, kviečiu visas DBLS skyrių valdybas į talką, rengiant ekskursijas.

Programa numatoma daugiau gegužinės pobūdžio, su įvairiomis rungtyėmis. Be to, gal būt, iki to laiko bus baigtas dabar statomas mažųjų automobilių lenktynių stadionas, ir ten bus galima palenktyniauti ir mums. (Šis stadionas yra anglų statomas). Žinoma, kurie numatys dalyvauti lenktynėse, turėtų prilaikyti nuo gėrimo.

Skyriai, kurie atskirais vienetais numatyti dalyvauti programoje, prašomi mus iš anksto informuoti.

Be to, Sodybos vadovybė numato daryti didžiulę loteriją, todėl visi lietuviai kviečiami prie jos prisidėti fantais.

Kartu pranešama, kad naujienos Sodyboje per Sekmines nebus galima gauti, nes jau bus prasidėjęs atostogų laikas ir visos vietos užimtos, bet Sodybos vadovybė nebus priešinga, jeigu kas atsivės palapines ir pasistatys jas Sodyboje.

S. Kasparas

LONDONAS

LANKESI LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS LEIDĖJAS

Praeitą savaitę Londone lankėsi „Liet. Enciklopedijos“ leidėjas J. Kapočius.

Iš Londono jis išvyko į Europos žemyną, pirmiausia į Paryžių — į spausdinių parodą, o paskui į Vokietiją.

DBLS CENTRO ŽINIOS

Refugee Year aukų vajuas pabaiga
Šią savaitę baigiamas „Refugee Year“ aukų rinkimo vajuas. DBLS Skyriai prašomi aukų lapus gražinti Centrai kaip galima greičiau.

Gegužės 8 d. įvyko Baltų Tarybos posėdis. Lietuviams atstovavo vienas DBLS Valdybos narių.

Gegužės 9 d. įvyko Pabėgėlių Koordinacinio Komiteto posėdis. Apie posėdį svarstytus klausimus bus parašyta kitame „Europos Lietuvis“ numeryje.

LONDONO MOTERŲ SV. ONOS D-JOS EKSKURSIJA Į LIETUVIŲ SODYBĄ

Ekskursija rengiama į Lietuvius Sodybą pirmąją Sekminių dieną. Visi, norintieji pasinaudoti autobusu, prašomi registruotis pas valdybos nars: V. Puidokienę, M. Vikanienę, F. Senkuvienę, ar klebonijoje.

Kaina 12 šilingų ir šeši penai.

MOTINOS DIENA

Motinos Dienos minėjimą surengė šešta dieninė mokykla, vadovaujama kun. A. Kazlauskas.

Paskaitą skaitė V. Zdanavičius, išskeldamas motinos reikšmę kūdikiui, šeimai, tautai ir žmonijai.

Meninę dalį atliko mokiniai, vadovaujami P. Nenortienės ir V. Mamičio. Programą sudarė tautiniai šokiai ir Motinos Dienai skirtųjų eilėraščių deklamavimas.

Po minėjimo mokyklos vedėjas kun. A. Kazlauskas kvietė visus tėvus, kurie turi mokyklinio amžiaus vaikus, leisti juos į mokyklą.

Po minėjimo Londono Moterų Sv. Onos Draugija paruošė arbatėlę motinoms.

Patikslinimas straipsnio „Kai dvi partijos valdo“

Balandžio 21 d. „Europos Lietuvis“ Nr. 16 išspausdintajame M. Musteikio straipsnyje „Kai dvi partijos valdo“ gale įsibrovė klaida. 5 eilutėje nuo galo pasakyta:

„...tam priešinis Austrija“, o turi būti: „...tam priešinis Anglija“.

MANCHESTERIS

MAŽEJA LIETUVIŲ KOLONIJA

Po neperseniausiai įvykusių a.a. Kairiūkščių ir Muraškienės laidotuvių, lietuvių skaičius Manchesteryje dar labiau sumažėjo dėl trijų šeimų emigracijos.

Vytas ir Česlova Laurinaičiai su dukrelėmis Laima, Nijole ir sūnum Gedimynu kovo 20 d. Orient Line laivu „Orsova“ iš Tilbury uosto išplaukė pas gimines į Brisbane, Australiją.

Vilboras ir Petronėlė Venckai su 6 mėn. sūnum Stepuku balandžio 21 d. iš Manchestero Ringway aerodromo Air Lingus lėktuvu išskrido į Bostoną, JAV. Iš Glasgow jų išlydėti buvo atvykę ten gyvenę Venskuvienės tėvai Jonas ir Julija Platkauskai.

Juozas ir Ada Ramanauškai su sūnumis Charles ir Johnny gegužės 3 d. iš Liverpool uosto Cunard linijos laivu išplaukė į Kanadą pas gimines, gyvenančius prie Toronto. Manchesteryje palieka seną motiną pas pažįstamus, tikėdamiesi galėsį ją atsilipti į ten nuvykę.

Toks staigus lietuvių sumažėjimas išlyginamas jaunosios kartos „Štai“.

Algis ir Aldona Pakalnai — augina dukrelę Rita, Vytas ir Elena Jokubaičiai — sūnų Vytauką, Alnicetą ir Janina Permaini — sūnų Rimantą, Ričardas ir Janina Stompečiai — dukrelę Juliję.

Be abejo, turi būti ir daugiau panašių susipratusių šeimų, apie kurias tačiau šias eilutes rašantysis nežino. Vienok ne palaptis, kad vietos lietuvių kunigėliui vis dažniau giedant lotynišką „Requiem“ ir „Viespaties Angelas“ gresia rimtas pavojus pamiršti lietuviškas šliūbo ir krikšto apeigas.

Nevedusiems primintina, kad Vokietijoje visokio amžiaus lietuvių vaikų jūse kvietimo. Imkitės iniciatyvos. Neprisidėkite savo nejudrumu prie mūsų Tautos naikimo, bet **stenkitės**, kad ir išivijoje, kuri, išlaikyti ir didinti lietuviškas šeimas.

Elwe

SPORTAS

Pradžią duota krepšinio atgimimui lietuvių tarpe. Labai puiku, kad šios iniciatyvos ėmėsi Manchestero Klubas.

Balandžio 24 d. Manchestero aikštėje naujai suformuotoji lietuvių komanda „Lituanica“ sužaidė prieš Manchestero YMCA. Lituanica pralaimėjo 6 taškais. Žinant priešų pajėgumą, tai jau yra neblogi rezultatai.

Sąlygos dirbti neblogos: aikštė ten pat, kamuolys nupirktas puikus, yra ir uniformos. Pastebėtina, kad ši komanda yra sudaryta iš visos Anglijos krepšininčių entuziastų. Šiose rungtynėse Lituanicai atstovavo: R. Verbyla (kpt.) — Manchest. S. Aleknavičius (treneris) — Manchest. E. Butkus — Manchest. J. Burdenas — Wolverhampton, V. Kelmistraitis — Wolverhampton, P. Jasionis — Wolverhampton, A. Grumblyas — Oldham ir Dambras — Oldham — Halifax.

Padėka Manchestero Klubui — p.p. Navickams ir Navickaitė už suruoštas vaivšes sportininkams po rungtynių. **Dalyvis**

CORBY

JAUKI MOTINOS DIENA

Pereitą sekmadienį ši mūsų nedidelė, bet jau lietuviškąja veikla tai tikrai viena iš stipriųjų, kolonija, suruošė Motinos Dienos minėjimą, praėjusį pakiloje šventiškoje dvasioje. Lietuviškų pamaldų metu buvo giedamos įvairios giesmės ne vien tik suaugusiųjų, bet ypač ir jaunojo atžalyno, o prie Sv. Komunijos tai ėjo visi, maldoje prisimindami kas gyvąją, kas išstremtąją ir Sibirą, kas mirusiąją savo motiną. Motinos Tėvynės išikimybės ženklai čia buvo sugiedotas ir Tautos Himnas.

Po pietų St. John's Ambulance salėje, kuri buvo papuošta ir tarp gėlių ir žalumų iškeltas Dievo Motinos apsišveikimų Lurde paveikslas, vyko DBLS sk. suruoštas minėjimas. Pirm. Pumpūtis po įžanginės kalbos garbės prezidentams pakvietė dvi daugiausiai motinas, o tuo tarpu pora mergaičių motinoms išdalijo po gėlių puokštę. Motinas sveikino kolonijos kapelionas, nepamiršdamas paminėti Corby lietuvių motinų patriotiškumą, nes jų vaikai dažnai ruošiamuose minėjimuose išpildo programą ir ugdomi susipratusiai lietuviams ir lietuviškas. Ir šį kartą Motinos garbei ilgas eilėraščių deklamavimas įgudę jaunieji: Raimas Gervelis, Liudas Černiauskas, Danutė Černiauskaitė, Eugenija Pumputytė, Alvydas Gervelis ir Roma Permainė. Po jausmingų eilėraščių už pavergtas lietuves motinas buvo giedama Marija, Marija giesmė. Svečias iš Ketteringo Liudas Nemeika atsivėžė Amerikos „Rūtos“ choro ilgo grojimo ploktelė — gražiasis „Dainas iš Lietuvos“ ir perdavė pa tefonu. Pačios motinos suruošė arbatėlę su lietuvišku pyragu. Buvo ir loterija. Minėjime suskaičyta per 50 asmenų.

Taigi Corbyje dirba ir dideli ir maži. Alvydas Gervelis yra pirmasis lietuviukas iš Anglijos, kuris jau spėjo net Amerikoje pasižymėti! Jis ten laimėjo rašiniū ly konkursum, ir š.m. Eglutės kovo mėn. buvo įdėta jo fotografija. Jis yra jau 13 m. amžiaus. Londono Lietuvių bažnyčios išlaikyti mui ruošiamos loterijos vien tik Aleksas Kukanauškas, didžiųjų dalimi savo darbo

vietėje anglų tarpe, išplatino net 500 bilietų ir į Londono Lietuvių parapijos komite to kasa jau įnešė 10 sv. ir 10 šil., o maršalka M. Vereika tam pačiam reikalui iš kolonijos surinko 4 sv. ir 10 šil. aukų. Corbiečiai net ir kaimynus, kurie atvažiuoja į lietuviškas pamaldas iš gretimų kolonijų, neišleidžia be pietų, jei šie nepasididžiuoja užsukti į svečius. Broliška meilė visus taip suartina.

Kun. P.D.

STOKE-ON-TRENT

ŠVENTAM ATMINIMUI

Pereitą sekmadienį mūsų kolonija turėjo lietuviškas pamaldas, kurių metu pasigėrėtinal gražus būrys atliko savo velykinę pareigą, priimdami Sv. Komuniją. Pamaldos buvo laikomos puošnios bažnyčios Marijos koplyčioje sutartinai palydint lietuviškom giesmėm. Buvo giedamas ir Lietuvos Himnas.

Po pamaldų visas tautiečių būrys nuvyko į netoli esančias Tunstall kapines, ir ka pelionas pašventino iš Italijos atvežto pui kaus marmuro paminklą, pastatytą ant mūsų mokytojos a.a. Bronės Kuprytės-Jacevičienės kapo. Paminklą pastatė Bronė ir Bronius Puodžiūnai. Po pašventinimo visi dalyviai pasidėdė už mirusiosios vėlę.

Vėlonė buvo baigusi 1932 m. Vytauto Didžiojo Universiteto Teologijos-Filosofijos fakultetą Kaune. Visa kolonija dar gyvai prisimena kaip vėlonė su pasišventimom mokė kolonijos valkučius, kartu paruošdama įvairius minėjimus su savo vadovaujama mokykla. Ji mirė Stoke-on-Trente 1958 m. kovo 1 d. Jos šventas atminimas nuolat bus gyvas mūsų tarpe. **P.D.**

PRANCŪZIJOS SINDIKATAI

Tur būt, visi lietuviai Prancūzijoje yra darbo žmonės, savo rankų darbu uždirban tieji sau ir šeimai pragyvenimą ir tuo pačiu surišti „darbo santykiu“ su darbdaviais, įmonėmis. Tie darbo santykiai, ypač mūsų laikais, tai labai galingas reiškinys, neretai nulėmęs net paskiro krašto, visuomenės santvarką.

Dirbantieji savo interesus apginti nuo seniai būrėsi į įvairias organizacijas. Pradžioje jos buvo palaidos, o ilgainiui susijungė į krašto, valstybės ir tarptautines organizacijas, kurios šiandien vadinamos **SINDIKATAIS** (profesinėmis sąjungomis). Trumpai suglaudus, Sindikatas — tai „dirbančiųjų susibūrimas, sudarytas bendrų ekonominių interesų gynimui“.

Susibūrimas, organizuotas žmogus, o taip pat ir dirbantysis žmogus, turi galimybę gauti paramą ir savo teisių apsaugą, darbo sąlygų, atlyginimo, neabejotinai geriau nei pavienis, neorganizuoti žmogus. Mums, lietuviams, esantiems toli nuo savo krašto, dalyvavimas ir ryšiai su tokiomis, ypač tarptautinio masto organizacijomis, moko ne tik kaip ginti savo individualines teises, bet ir kaip pasirengti, pasimokyti tvarkyti Lietuvoje darbo santykius, nekaltant jau apie tai, kad tie ryšiai su sindikatais, dalyvavimas jų veikloje duoda labai daug gali mybių apginti dirbančių lietuvių reikalus pačioje Prancūzijoje, jų darbo sąlygas ir net nedarbo ar senatvės piniginius mokėjimus, kurie, kiek žinoma, darosi vis labiau ir labiau aktualūs čia esantiems lietuviams.

Savaime suprantama, kad sindikatai bei jų veikla „rūpi“ ir politruksams. Ir Prancūzijoje yra sindikatai, kurie vadovaujasi skirtinga pasaulėžiūra, politine ideologija. Vieni sindikatai vadovaujasi krikščioniška ideologija, kiti sakosi esą abejingi ideologijai ir, nors būdami socialistais, nori ginti vien medžiaginius dirbančiųjų interesus. Pagaliau dar kiti sindikatai per paskirus Prancūzijos komunistų partijos narius, esančius tų sindikatų vadovybėje, yra patekę į komunistinės ideologijos įtaką, neabejotinai svetimą ir net priešingą kiekvienam Prancūzijos lietuviui.

Toks sindikatų organizacijų „margumas“, ypač turint viso sindikatinio sąjūdžio ideologinius skirtingumus, net ir dirbančiam toje srityje kartais sukelia abejonių, ir užtat mums reikia nors kiek susigaudyti.

Seniausia Prancūzijos sindikatų organizacija yra „Confederation Francaise des Travailleurs Chretiens“, sutrumpintai vadinama CFTC, kuri savo ideologija yra mums, Prancūzijos lietuviams, artimiausia, nes jungia visus tuos, kurie pripažįsta religiją ir savo veiklą grindžia moralės principais. Toji organizacija turi savo administracinius padalinius pagal departamentus bei vietas ir profesinius „apjungimus“ — sekcijas. Prie to sindikato centro yra Sekretoriatas darbininkams ne prancūzams (svetimšaliams), kuris apjungia to sindikato narius pagal jų tautinį priklausomumą. Ryšium su tautinio pagrindo atsiradimu, susiformavo lyg lygiagrečiai to sindikatų veikla, organizuota jau tautiniais pagrindais. 1919 metais, susiorganizavus „Krikščionių Sindikatų Tarptautinei Konferencijai“ (Confederation Internaciale des Syndicats Chretiens), sutrumpintai — CISC, kurios būstinė yra Briuselyje, susiorganizavo ir „Federation Internaciale des Travailleurs Chretiens Refugies et Emigres“, kurios Sekretoriatas kaip tik yra Paryžiuje. Pastaroji organizacija jau

PAIEŠKOJIMAI

Yra paieškomi šie asmenys:
1. GRIGALJONAS Povilas,
2. SABECKAS Julius.

Smulkesnių žinių ryšium su šiuo asmenų paieškojimu galima gauti Lietuvos Paštininnybėje, 17 Essex Villas, London, W.8.

PETRUSEVIČIUS Aleksas, gimęs 1925 m., gyvenęs Kaune, 1947 m. iš Vokietijos atvykęs į Angliją, pats ar žinantieji apie jį prašom rašyti: A. Daučanskas, 14 Melville Rd., Coventry, England, arba: Elena Gabrusevičienė, 7252 S. Claremont Ave., Chicago 36 Ill., USA.

STANKEVIČIUS Justinas, gyvenęs ar gyvenęs Anglijoje, prašomas parašyti šiuo adresu: Ona Žvironas, Praca Mesquita 22, Mesquita, Estado-do-Rio, Brasil.

Paieškoma NORKYTA Kazė. Atsliepti šiuo adresu: Jonas Vaitkus, 233 Quine Sq., Russia Lane, London, E.2.

ŠIŲ LAIKŲ „KLAIPĖDIČIAI“

Maskvoje susirinkusiems medikų profsąjungos delegatams palinksminėti buvo sukviesti chorai bei šiaip dainininkų būreliai iš įvairių uostų: Odosos, Murmansko, Vladivostoko, o taip pat ir Klaipėdos. Pranešama, kad klaipėdiečiai tenai dainavo sovietinių kompozitorių dainas ir šoko lietuviškus šokius. Labiausiai patikusi daina apie Klaipėdą, kurią sukomponevęs toks klaipėdiecis, kaip uosto inžinierius mechanikas Kisieliovas, o padainavęs irgi panašus klaipėdiecis, uosto elektrikas Stefanovas... (LNA)

Toliau yra „Force Ouvriere“ sindikatai, kurie sakosi nenorį remti savo veiklos krikščioniška ideologija. Joje irgi yra „tautinės sekcijos“, kurių tarpe formaliai esanti ir lietuviška.

Pagaliau yra dar „Confederation Generale des Travailleurs“, sutrumpintai — CGT, kur vadovaujama vaidmenį daugely padalinii turi komunistai ir kurioje jokių „tautinių sekcijų“ nėra. (PLŽ)

J. Dainauskas

LIETUVOS STATYBININKŲ VEŽA Į KAZACHSTANĄ

(E) Sovietinės įstaigos Lietuvoje suregistravo apie 200 statybininkų, kurie „savanoriškai“ vyksta į Kazachstaną, į plėsinines žemes. Lietuvos statybininkai vežami į Petropolovskos sritį, kur statys grūdų elevatorius. (Pereitais metais Kazachstane sugedo dideli kiekiai grūdų dėl nebuvo sandėlių jiems supilti). Kaip ir kitais panašiais atvejais, sovietinė propaganda statybininkų perkėlimą į Kazachstaną apsupa kažkokiu išvykstančiųjų „pasiryžimu“ ir „entuziazmu“, nors yra jau seniai žinoma, kad gabenami iš kitų respublikų į Kazachstaną žmonės vyksta labai nenoriai dėl labai sunkių ten gyvenimo sąlygų.

(E) Latvē laimėjo daugiau kaip 640.000 markių. Kaip praneša Kanados laikraščiai, Kanadoje gyvenanti latvē Benita Anšmite-Elenberg (65 m. amžiaus), Airijos arklių lenktynių loterijoje laimėjo 140.000 dolerių (daugiau kaip 640.000 DM). Apsitvarčius nutarė važiuoti į Vokietiją giminių aplankyti.

Tėvai priešiasi vaikų „įdarbinimui“

(E) Iš kai kurių Vilniaus radijo pranešimų matyti, kad tėvai vienur kitur priešiasi vaikų abiturientų „įdarbinimui“ kolchozuose ir sovchozuose. Kad vaikai, nublokšti į kaimus darbams, nesijaustų visų aplėisti, kai kurių vid. mokyklų mokytojai ketina su jais kurį laiką pabūti ir ypač „išlyginti“ reikalus tarp jų ir kolchozų bei sovchozų vadovybių.

EUROPOS LIETUVIS —

LITHUANIAN WEEKLY.
Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 1. Ladbroke Gardens, London. W.11. Tel. PARK 2470
Redakcijos ir Administracijos adresas: 1. Ladbroke Gardens, London. W.11. Tel. PARK 2470.

Redakcija rankraščius taisy ir trumpina savo nuožūra.

Prenumeratos kaina: metams 40 šil., 6 mėn. 22šil., atskiras numeris 1 šil.; dolerio kraštuose — 6 dol. metams.

Leidžia Lietuvių Namų Akc. Bendrovė. Leidimo Tarybą sudaro DBLS Valdyba ir Europos Lietuvių Bendruomenių pirmininkai.